

2. Euraxess Acknowledged Institutions [Online], available at: <https://euraxess.ec.europa.eu/jobs/hrs4r#hrs4r-acknowledged-institutions>
3. Information Society Development Institute (ISDI), Republic of Moldova [Online], available at: <http://idsi.md/en/home>
4. ISDI, Data Revolution [Online], available at: <http://idsi.md/eng/Data-RevolutionMD>
5. ISDI, Euraxess [Online], available at: <http://idsi.md/euraxess-eng>
6. ISDI, ISO Certification [Online], available at: <http://idsi.md/en/iso-certification>
7. OHSAS 18001 [Online], available at: <https://www.ohsas-18001-occupational-health-and-safety.com/what.htm>
8. SDG Compass Guide [Online], available at: http://sdgcompass.org/wp-content/uploads/2015/12/019104_SDG_Compass_Guide_2015.pdf
9. Social Responsibility [Online], available at: <http://www.investopedia.com/terms/s/socialresponsibility.asp>
10. Social Responsibility Toolkit [Online], available at: <https://outdoorindustry.org/resource/social-responsibility-toolkit/>

УДК:005.35

Калинець К.С.,

канд. екон. наук, доц.,

кафедра менеджменту та соціальних наук,

Львівський інститут ДВНЗ «Університет банківської справи»

КОРПОРАТИВНА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ: ЕВОЛЮЦІЙНІ ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ

Уперше термін *«корпоративна соціальна відповідальність»* (КСВ) було введено в систему менеджменту корпорацій у 1953 році відомим американським вченим-науковцем Говардом Р. Боуеном, у монографії *«Соціальна відповідальність бізнесмена»*, де було задано початок розвитку науки корпоративної соціальної відповідальності [3, с. 88]. Потреба дослідження еволюційних передумов розвитку КСВ зумовлена тим, що сучасне бачення змісту даного поняття зумовлене розвитком системи менеджменту, маркетингу та партнерської взаємодії між учасниками бізнесу, його зацікавленими сторонами з моменту зародження відносин між ними.

Визначальне значення в еволюції соціальної відповідальності займала промислова, демократична та освітня революції. Демократичні революції у країнах Західної Європи змінили політичну систему суспільства у напрямі соціальної активності, стали висхідною точкою у формуванні національних держав на основі спільної культури, мови та етнічної незалежності людей, їхньої рівності [1, с. 168].

Водночас змінився статус економічних індивідів (суб'єктів господарювання) у суспільстві із споживацького на соціально-активний. У результаті таких змін, зародився напрям соціально-орієнтованої діяльності, який згодом отримав назву корпоративна соціальна відповідальність [1, с. 169].

У другій половині XIX століття у країнах Західної Європи і США завершилася перша промислова революція, що створило передумови походу від мануфактури до фабрики. Це стало базою створення ринкового господарства у країнах ринкової цивілізації. Наступний економічний розвиток країн Західної Європи і США супроводжувався переходом до монополістичної конкуренції [1, с. 240]. Основними причинами цього є отримання максимального прибутку під впливом конкуренції, централізації виробництва та капіталу. Водночас, вагомий вплив на утворення монополістичних корпорацій мали влада в країні, соціально-економічна структура населення, освіта та наука, менталітет населення. Така ситуація на ринку зумовила потребу у формалізованій практиці управління [2, с. 243].

Отже, на початок XX ст., під впливом технологічної революції, зазнали змін економіка, наукова, освітня та культурна сфери життя людей. Разом з тим загострилися соціальні проблеми, зокрема, виступи робітників за свої права, за підвищення заробітної плати. Зародження соціальної відповідальності спричинило ряд реформ щодо врегулювання соціальних проблем [2, с. 246]. Основним завданням керівників компаній стало поєднання економічної діяльності із соціальними аспектами суспільного розвитку.

Умовно, можна виділити такі етапи розвитку корпоративної соціальної відповідальності [4, с. 512]:

перший етап: 50—60-ті роки XX століття: заснування наукових підходів і досліджень у сфері менеджменту, що визначили «нову» роль бізнесу в системі господарювання;

другий етап: 70—80-ті роки XX ст.: поширення незадоволення діяльністю компаній серед місцевих громад у світовому масштабі;

третій етап: 1990-ті роки: посилення глобалізаційних процесів, та розвиток технологічного розвитку, актуалізація питань захисту довкілля та розвиток нової моделі стейкхолдерів;

четвертий етап: Початок XXI століття: просування ідеї стійкого розвитку та запровадження системи Глобальної ініціативи зі звітності (Global Reporting Initiative — GRI).

Узагальнюючи еволюційні основи розвитку КСВ, можна зробити висновок, що до 1990-х рр. рішення щодо вибору соціальних ініціатив здебільшого приймалося з огляду на необхідність «чинити добро, щоб добре виглядати». Корпорації формували,

виконували й звітували про річний бюджет спрямований на доброчинність. Усі зобов'язання мали короткотерміновий характер, що дозволяло компаніям диверсифікувати сфери прояву КСВ.

У 1990-х роках, з розвитком концепції соціальних інвестицій, відбувся перехід до довготермінових зобов'язань компаній щодо соціальних питань та ініціатив: виділення коштів на КСВ як із бюджетів структурних одиниць, так і з бюджетів на філантропічні цілі; формування стратегічних альянсів. Водночас стратегічні цілі діяльності корпорацій передбачали обов'язкове дотримання основ КСВ.

В сучасних умовах корпоративна соціальна відповідальність є невід'ємним елементом діяльності суб'єктів господарювання. Благодійність з обов'язку стала важливою складовою корпоративної стратегії. Цьому значною мірою сприяла практика впровадження в діяльність компаній значної кількості обов'язкових соціальних звітів. Доброчинність стала нормою корпоративної соціальної поведінки.

Література

1. *Горбачевська О.В.* Історія економіки та економічної думки у логічних схемах: навч. посібник / О.В. Горбачевська, М.І. Хмелярчук, А.В. Стасишин; за ред. канд. екон. наук, доц. О.В. Горбачевської. — К.: УБС НБУ, 2013. — 526 с.
2. *Робінс, Стефан П. ДеЧенцо, Девід А.* Основи менеджменту / Пер. з англ. А. Олійник та ін.. — К.: Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2002. — 671 с.
3. Archie B. Carroll. Corporate social responsibility: The centerpiece of competing and complementary frameworks. — *Organizational Dynamics* (2015) 44, p. 87—96
4. Firuza Madrakhimova. History of Development of Corporate Social Responsibility // *Journal of Business and Economics*, June 2013, Volume 4, №6. — P. 509—520 (514)

УДК 005.35:331.101

Кицак Т.Г.,

канд. екон. наук, доц.,
кафедра управління персоналом та економіки праці,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»

РЕАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПЦІЇ ГІДНОЇ ПРАЦІ НА ОСНОВІ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БІЗНЕСУ

Реалії сьогодення свідчать про те, що конкурентоспроможність компаній безпосередньо пов'язана зі здатністю освоєння новітніх технологічних досягнень, нових способів управління і організації виробництва, і в основі цього процесу закладена як-